

Türkiye'deki Fosil Ağaç Kalıntıları 160 Milyon Yıllık

Fosil ağaçlar açısından 18-23 milyon yıl öncesine ait geniş bir yelpaze bulunan Türkiye'de taşlaşmış ağaç kalıntıları 160 milyon yıl önce yaşayan arokaryalara kadar uzanıyor. - 06.09.2020

Oluşumu milyonlarca yılı bulan, geçmiş jeolojik zamanlardaki iklim ve bitki türleriyle ilgili bilgiler edinilebilen fosil ormanlarının ilki Bolu Seben'deki dikili durumda olan taşlaşmış ağaçlardan oluşuyor.

Türkiye'de Seben'in yanında Ankara-Çamlıdere ve Beypazarı, Manisa-Osmancalı, Bolu-Kuzca, Tokat-Zile ve Erzurum ile Trakya bölgesinde de taşlaşmış ağaç örnekleri dikkat çekiyor.

Tespit edilen bu fosil ağaçlar, günümüzde modern hale dönüşmüş çam, defnegiller, selvi, sekoya, sığla, söğüt, palmiye, kavak gibi türlerin atalarını oluşturuyor.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Botaniği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ünal Akkemik'in yeni tespit ettiği Beypazarı-Doğanyurt köyündeki fosil ağaçlar da 18-23 milyon yıl öncesine kadar uzanıyor.

Yine Akkemik'in çalışmalarıyla Tokat Zile'de yaklaşık 41 milyon öncesinde yaşamış olan tropik yağmur ormanlarının fosil ağaçları ile Erzurum ve Gümüşhane arasında 160 milyon yıl öncesine ait arokarya ağacına ait taşlaşmış fosiller de geçmiş jeolojik zamanlar hakkında bilgi veriyor.

Zile'deki fosiller 41 milyon öncesine dayanıyor

Prof. Dr. Akkemik, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Seben Hoçaş Köyü'ndeki alanın fosil araştırma ormanı ilan edildiğini belirterek, böylece yasal statüye kavuşan bu ormanda kazıldığında köklerinin de taşlaşmış halde görüleceği ve günümüzde Akdeniz

Bölgesi'nde yer alan palmiye, kavak, söğüt, ardıç ve sığla ağacının olduğunu söyledi.

Yaklaşık 18-20 milyon yıl öncesine ait erken miyosen dönemini kapsayan örneklerin dikili halde bulunduğunu ifade eden Akkemik, yine Bolu Kıbrıscık Kuzca köyünde de fosil ağaçlar olduğunu anlattı.

Akkemik, Ankara Çamlıdere'de fosil ağaçların bulunduğu yerin jeopark ilan edildiğini, bir yamaç boyunca her taşın ağaç fosillerinden oluştuğunu dile getirerek, burada da sekoyaların görüldüğünü kaydetti.

Manisa Osmanlı'daki fosil ormanında ise çam grubu, ceviz ve ladin türü ağaçların olduğunu ifade eden Akkemik, yeni tespit edilen Tokat Zile'deki fosil ağaçların da dikkat çekici olduğunu ifade etti.

Yaşları 40-41 milyon yıl öncesine kadar uzanan fosil ağaçların tropik dönem yağmur ormanlarının örneklerini oluşturduğunu belirten Akkemik, "İklimin çok elverişli olduğu bir dönem. Sahil kesimlerinde yetişen bir çam türü tespit ettik. Bugünkü çam türleriyle hiç alakası yok. Yine defnegiller familyasından bambaşka bir ağaç belirledik. Günümüzde bu ağacın modern türleri yağmur ormanlarında görülüyor." diye konuştu.

65 milyon yıl öncesine ait arokarya

Akkemik, Erzurum'daki oltu taşının da aslında bir ağaç olduğunu, tarihinin 65 milyon yıl öncesine kadar gittiği dile getirerek, şöyle devam etti:

"Erzurum Gümüşhane civarında çalıştığım bir yerde alınan fosil ağaç örnekleri de 160 milyon yıl öncesine kadar gidiyor. Bunların, bugün güney yarım kürede Şili ve Avustralya'da modern türleri olan arokarya fosilleri olduğu belirlendi. Arokarya 65 milyon yıl öncesine kadar kuzey yarım kürede yaşayan bir ağaç. Bunun da dünyadaki en genç temsilcisi Erzurum'daki oltu taşı. Aynı türden ağaçlar yaklaşık 200 milyon yıl öncesine ait Kuzey Amerika'daki Arizona Fosil Ormanında, Rusya ve Gürcistan'da da var."

Beypazarı'nda yeni fosil ağaçlar

Ünal Akkemik, Beypazarı'na bağlı Doğanyurt köyünde fosil orman türünde taşlaşmış ağaçların bulunduğu ifade ederek, köylülerin haber vermesi üzerine örnekler aldığını söyledi. Köyün yakınında patlatılmalı taş ocağı yapılacağını belirten Akkemik, "Bu hem köyün su kaynağına hem de buradaki 18-23 milyon yıl öncesine ait ağaç fosillerine zarar verecek." dedi.

Akkemik, fosil ağaçlar günümüzdeki örnekleriyle karşılaştırıldığında bazılarının çok yakın bazılarının da tamamen farklı bir türe büründüğünü belirterek, şöyle konuştu:

“Bu da ağaçlardaki evrimleşme sürecini gösteriyor. Türkiye'de en fazla fosil ağaçlar, 18-23 milyon yıl öncesini kapsayan erken miyosen dönemine ait. Bugün sadece Kuzey Amerika'da Kaliforniya sahillerinde yaşayan sekoyaların ataları, bataklık servileri çıkıyor. Yaklaşık 30-35 milyon yıl öncesinde Türkiye'de görülmeye başlayan bu iki ağaç 5 milyon yıl öncesine kadar çıkıyor. Türkiye kömürlerinin de çoğu, özellikle Trakya kömürlerinin büyük kısmı bu ağaçlardan oluşuyor. Türkiye'deki fosil ağaçlar özellikle Orta Anadolu'da, Bolu ile Ankara arasındaki vadide yoğunlaşıyor. Bu bölgede günümüzde kaybolan çam fosilleri, ceviz, mimoza, defnegiller var. Yine Kilyos ve Trakya'da da fosil ağaçlar bulunuyor. Dünya üzerinde Erguvan ağacının ilk fosil örneği Çankırı Çerkeş'de bulundu. 3-5 milyon yıl öncesine kadar gidiyor. Yine Gökçeada'da da 18-23 milyon yıl öncesine ait fosil orman niteliğinde bir alan var. Kayın, gürgen, kayacık sekoya, servi, palmiye, kızılâğaç örnekleri toplandı. ”

“Türkiye'de fosillerle ilgili yasa yok”

Son zamanlarda sosyal medyada fosillerle ilgili gruplar oluşmaya başladığını, insanların duyarlı hale geldiğini, taşlaşmış ağaçlar, deniz ve yaprak fosillerinin toplandığını dile getiren Akkemik, sözlerini şöyle tamamladı:

“Türkiye'de fosillerle ilgili net bir yasa yok. Bunların toplanması konusunda kısıtlama getirilmesi, topluca bulunduğu alanlarda koruma önlemleri alınması lazım. İnsanlar duyarlı davranıp fosilleri görmek, bulunduğu coğrafyanın tarihi öğrenmek istiyor. Özellikle her ilde insanların doğaya gidip görmesi, toplayıp tahrip etmesi yerine, fosillerden bir kaç parçanın getirilip bir yerde, bağımsız fosil orman müzesi ya da arkeoloji müzelerinin yanında oluşturulacak bir yerde bunlar sergilenenebilir. Böylece daha fazla insana ulaşılabilir. Fosil ormanları korunması şartıyla turizm açısından da değerlendirilebilir. Örneğin Arizona Fosil Ormanı ya da yakınımızdaki Midilli Adası Fosil Ormanı her yıl onbinlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA